

MALNOMS DE MUTXAMEL

Immaculada PASTOR i GOSÀLBEZ

ELS NOMS DE FONT

A Mutxamel, encara que trobem alguns casos de noms propis conservats en valencià, la majoria estan totalment castellanitzats com podem veure en les llistes de malnoms on, normalment, el nom propi va en castellà i el malnom en valencià; així, troben molts *Pepe, Juan, Fernando, Carlos, Rosa, Luisa, Paco*, etc.

També trobem noms en castellà, amb pronúncia adaptada al català com: *Mercedes (mersedes), Isidro (asidro), Vicente (visente)*. Quant als noms que es conserven en valencià trobem: *Vicent, Toni, Joano, Tomaset, Gasparet*; com podem veure pocs són totalment catalans, en aquest cas tan sols *Vicent*, la resta són sempre deformacions de noms catalans com: *Antoni > Toni, Joan > Joano*; i també mecanismes per a valencianitzar noms que són iguals en castellà i valencià, l'ús de diminutius: *Tomaset, Gasparet*.

Entre els malnoms que tenen com a origen un nom de persona, també en trobem de conservats en valencià: *Ambròs, Angeleta* (diminutiu d'Àngela), *Damià*, i deformacions com *Tona* i *Antona* (d'Antònia), *Ximo* (de Joaquim), i *Saora* (de Salvadora).

Hem parlat de deformacions que pateixen els noms de persona, però vegem ara quines són aquestes deformacions:

- hi ha casos d'afèresi, és a dir, de la supressió de síl·labes al començament d'un mot, com: *Narda de Bernarda, Toni d'Antoni, Quito de Frasquito*,
- afegiment de sons a la fi d'un mot, com *Joano, Miquelo*,
- ús de diminutius en *Tomaset, Gasparet, Angeleta, Vicentet, Rafelet, Mercedetes, Pepet* i *Saoret*.

CLASSIFICACIÓ SEMÀNTICA DELS MALNOMS

1. Malnoms que fan referència a noms de lloc:

a) noms de finques:

Pepe l'Administració, Pepe l'Alqueria, Batiste l'Allusser, Vicente l'Arbre Blanc, Pepe el de Barragan, Pepe el de Blanco, Juan el de Caballo, Pepe el de Campos, Fernando la Canaleta, Isa-

bel *el de Casafús*, *Manolo el de Castillo*, *Sunsión el Conxell*, *Pepe la Costera*, *Pepe el Depòsit*, *Pepe el Doménc*, *Pepe la Fàbrica*, *Elia el dels Frares* (pr. *el des flares*), *Pepe l'Horteta*, *Pepe el d'Hoyos*, *Pepe el Jusabio*, *El tio Saoro el Manco-Ripoll* (li deien *Saoro Ripoll* i, com que era manco, el nom de la finca on vivia esdevingué *Manco-Ripoll*), *Joseico el de Marbeauf* (pr. *marbú*), *Pepe el Molf-foc*, *Fina el Molf-Gossàlves*, *El tio Pepe el Molf-Maurício*, *Delfín el Molf-mig*, *Ismael el Molf-nou*, *Manolo el Molf-rates*, *Pepe el de Montenegro*, *Isabel la de Moxica*, *Arturo el del Mut*, *Carmen el Plantío*, *Frasquito el de Riso*, *Loreto el de Romano*, *Fina La Roseta*, *Tomàs el Senyal*, *Paco el de Soqui*, *Quito Subiela*, *Isidro la Torre*, *Rosa el de Valencià*, *Juan el de Velón*, *El tio Pepe el de Xerés*.

b) noms de partides dels voltants del poble:

Manolo el Albercoquer, *El Roig de Benaut*, *Inocèncio el Cantalar*, *Carlos Samperet* i *Loreto la Sampereta* (fan al·lusió a *Sant Peret*, partida de Mutxamel on hi ha una ermita al damunt d'una lloma, l'ermita de Sant Pere).

c) noms de llocs de dins del poble:

Elia l'Almàssera, *Luisa la Carretera*, *Rafelín Cases Noves*, *Conxita el Cassino*, *Pepe l'Estanc*, *Vicente la Placeta*.

d) gentilicis

Pepe el Busoter (de Busot), *Maruja Navarreta* (de Navarra?), *Manolo el Raspexero* (de Sant Vicent del Raspeig), *Carmen la Xixonenca* (de Xixona).

e) noms d'accidents geogràfics:

Joano el Riu, *Rafael el Ualeró*: (braçal del riu Sec).

2. Malnoms de noms d'oficis:

El tio Arriero, *Ramon el Barber*, *Rafael el Bassurero*, *Pepe el Carrero*, *Loreto la Cassinera*, *Pepe el Cisteller*, *Rosita la Comadróna*, *Aurelia la Cuetera*, *Rosa l'Espardenyera*, *Rafael l'Estorer*, *Pepe el Fabriquer*, *Tonico el Ferrer*, *Carmen la Fornera*, *Maria Maser*, *El Tio Moliner*, *Elias Obrera*, *Rafael l'Olivero*, *Daniel el Peixero*, *Rafael el Sastre*, *Pepe el Vaquero*, *Alfredo el Xambilero* (venedor de xàmbits, gelats).

3. Malnoms referits a qualitats físiques i morals:

a) qualitats físiques:

Manolo el Blau, *Pepico el Bonico*, *Pasqual el Botijós*, *Pepe Canya*, *Toni el Gordo*, *Manolo el Lleig*, *Pepe el Manco*, *Gasparito el Moreno*, *Quito el Morru(d)et*, *Pepe el Negre*, *Juanito l'Orellut*, *Pepe el Pequeño*, *El Roig del Polit*, *German el Roig*, *Isidro el Torpe*, *Tomàs el Tort*, *Manolo el Xato*.

b) qualitats morals:

Rafael l'Àngel, *Pepe Catxassa* (persona amb molta calma, molt lenta), *Vicent el Formal*, *Loreto la Ràbia*, *Pepe el Samarro* (lest, astut?), *Rafael el Sant*, *Carlos el Xilla(d)or*.

4. Malnoms que fan referència a noms d'animals:

Maria *la Borrega*, *El Tio Toni la Corba*, *Pepe els Galgos*, *Hilario Gallineta*, *Daniel el Gallo*, *Vicente Rata*.

5. Malnoms de caire irònic-humorístic:

Manolo *Bacora*, *Paco el Blanet*, *Joaquín Bendaleta* (treballava en Bendala, una companyia de tomaques), *Tomaset Bufeta*, *Antonio el Carxofito*, *Paco Cubaleta* (seguidor del Barça, on jugava Kubala), *Paco el Desculat*, *Pepe Escorrim* (regava d'escorrim, és a dir, robant l'aigua que passa per una séquia), *Pasqual Massa*: (malnom molt nombrós a Mutxamel; sembla que el seu origen està en el fet que un avantpassat tenia un cofre i sempre deia: «massa haurà p'a tots». Però quan va morir i van obrir el cofre tan sols hi havia una «maça» de picar espart), *Minineta* (va anar a comprar una peseta de brillatina i, com que no recordava com es deia, va demanar «mininina»), *Frasquito Moquita*, *Paquito los Pasteles*, *Toni Pilili*, *Paco Pinotxo*, *Tonico el Pixon*, *Pepe el Rompe* (de «*Rompetechos*», perquè era baixotet), *Manolo Tarato* (el pare vivia en una finca al camp, i quan era xicotet hi havia un fardatxo dins un marge i ell deia: «*en el torat hay un tarato, taratín, taratora*» (en el forat hi ha un fardatxo, cap a dins, cap a fora).

6. Malnoms de coses en general:

a) parts del cos:

Manolo Cama, *Pepe Esquena*.

b) aliments, fruites i verdures:

Rafael Botifarra, *Loreto la Castanya*, *Pepe Cebolla*, *Frasquito el Dàtil*, *Pepe Farina*, *Angel el Mançano*, *Vicent Pela(d)illa*, *Pepe Pepino*, *Pepe el Vi*, *Paquito Vinagre*, *El Tio Toni Xulla*.

d) roba:

Salvador Camisó, *Maruja Calça*, *Toni Ponxo*, *Gasparet Sotanes*.

e) fenòmens meteorològics:

Remedios Boira, *Toni Granísol*.

f) objectes en general:

Maria Loreto les Barques, *Pilar la Boja*, *Tomàs Bola*, *Pepe el Bombo*, *Copla*, *Pepe Faena*, *Manolo Guitarra*, *Vicent Maleta*, *Vicent Mandúria*, *Pepe Mascara*, *Salvador Mecedora*, *Encarna la Penya*, *Mercedes la Porra*, *Juano la Puerta*, *Pepe el Rejol*, *Maria Roc*, *Paco Ronda*, *Antonio Sancarró*, *Manolo Sarieta* (diminutiu de «sària»), *Toni Sènia*, *Pepe Suro*, *Pepe Ximenera*.

7. Malnoms de parentiu:

Consuelo la Bessona, *Loreto la Hermana*.

8. Malnoms relacionats amb títols nobiliaris:

Loreto la Baronesa, Evaristo el Patge, Manolo el Príncés, Manolo el Rei.

9. Malnoms de llinatges:

Juan la Carrilla (de Carrillo?), Frasquito Colomina, Consuelo la Minyana, Joaquín La Moranta (femení de Morant), Pepe el Mupó.

10. Malnoms d'origen desconegut:

Pepe Auito, Erminia la Cantoneta (de lloc o del cognom Cantó?), Maria la Conya (potser del fruit «codonya», que a Mutxamel presenta la varietat «conya»), Rafael el Meina, Carlos la Merlus, Salvador Minente (de Eminenté?), Quito la Minga, Pepet el Palalet, Juan el Palalo, M. Loreto la Parrala, Pepe Pitole, Vicentet Saldoi, Reme la Saora (probablement de Salvadora), Les Selujanes (de Cirurgianes), Pepe Tàfol (potser de Cristòfol), José Tata, Juan la Xana, Xaquelo, Carmen el Xiton.